mulier instituut
sociaal-wetenschappelijk sportonderzoek

Sportdeelname en accommodatiegebruik in Limburg

Update 2015

Harold van der Werff
Remco Hoekman

Sportdeelname en accommodatiegebruik in Limburg

Onderzoek naar de huidige en toekomstige sportdeelname en het accommodatiegebruik in de provincie Limburg (update 2015)

in opdracht van de provincie Limburg

Harold van der Werff
Remco Hoekman

© *Mulier Instituut*
Utrecht, maart 2016

Mulier *Instituut*
sociaal-wetenschappelijk sportonderzoek

Postbus 85445 | 3508 AK Utrecht
Herculesplein 269 | 3584 AA Utrecht
+31 (0)30 721 02 20 | www.mulierinstituut.nl
info@mulierinstituut.nl | @mulierinstituut

Inhoudsopgave

Samenvatting **7**

1. Inleiding **9**
1.1 Aanleiding 9
1.2 Doel en opzet van het onderzoek 9
1.3 Leeswijzer 10

2. Huidige sportdeelname **11**
2.1 Sportdeelname 11
2.2 Sportparticipatie naar achtergrondkenmerken 13
2.3 Sporttakken 16

3. Huidig accommodatiegebruik **19**
3.1 Accommodatiegebruik 19

4. Verwachtingen sportdeelname en accommodatiegebruik **23**
4.1 Bevolkingsprognose 23
4.2 Verwachte sportdeelname in 2016 en 2028 23
4.3 Verwacht accommodatiegebruik provincie Limburg in 2016 en 2028 26
4.4 Verwacht accommodatiegebruik per regio in 2016 en 2028 29
4.5 Conclusie 34

5. Conclusies **35**

Samenvatting

Aanleiding

De provincie Limburg heeft als doelstelling om de sportparticipatie te verhogen. Ten behoeve van de beleidsevaluatie is inzage in de sportdeelname en in het huidige en toekomstige gebruik van sportaccommodaties in Limburg gewenst. In opdracht van de provincie Limburg heeft het Mulier Instituut een onderzoek uitgevoerd. Eind 2013 verscheen 'Sportdeelname en accommodatiegebruik in Limburg' (Van der Werff et al., 2013). De voorliggende publicatie is na de update in 2014 de tweede update op basis van de cijfers over 2014 uit het onderzoek 'Ongevallen en Bewegen in Nederland' (OBiN) en van de bevolkingsprognose van 2014 voor Limburg (Progneff 2015, Etil). Bij het beschrijven van de sportdeelname in Limburg is aandacht voor verschillen naar regio, leeftijd, opleidingsniveau en inkomen.

Sportdeelname in Limburg

- De huidige sportdeelname in de provincie Limburg van de bevolking van 6 tot en met 79 jaar is op basis van de RSO-norm 68 procent (minimaal twaalf keer per jaar). In Midden-Limburg is de sportdeelname het hoogst (73%) en in Parkstad het laagst (61%). 59 procent van de Limburgers sport wekelijks (minimaal veertig keer per jaar). In Noord-Limburg (66%) en Midden-Limburg (64%) was het percentage wekelijkse sporters hoger dan in Maastricht-Mergelland (52%) en Parkstad (52%).
- In de periode 2007-2014 wijkt de sportdeelname in Limburg niet of nauwelijks af van die in de rest van Nederland. In die periode stijgt in Limburg de wekelijkse sportbeoefening van 51 procent naar 59 procent in 2014. In de meeste jaren was dat ongeveer 54 procent, maar 2014 valt wat dat betreft in positieve zin op. In dezelfde periode schommelde de wekelijkse sportbeoefening in de rest van Nederland tussen de 52 tot 56 procent.
- De meest populaire sporttakken in Limburg zijn fitness (22%), wandelsport (18%) en zwemmen (13%). Deze sporten vormden ook in 2013 de top 3. Ook hardlopen (12%) en veldvoetbal worden (10%) door een relatief groot deel van de Limburgse bevolking beoefend. In alle vijf de regio's zijn deze vijf sporttakken populair. Als wordt gekeken naar de sportbeoefening naar sporttak wijkt Limburg niet of nauwelijks af van de rest van Nederland.
- In de sportdeelname in Limburg zijn in 2014 verschillen naar geslacht waar te nemen. Bij vrouwen (70%) is de sportdeelname (RSO-norm) net wat hoger dan bij mannen (66%). Hetzelfde geldt voor het wekelijks sporten (vrouwen 61% en mannen 57%). Op landelijk niveau zijn geen verschillen naar sportdeelname naar geslacht.
  Ook naar leeftijd zijn duidelijke verschillen in de sportdeelname te zien. Naarmate de leeftijd stijgt, daalt de sportdeelname. Verder komt naar voren dat de sportdeelname stijgt naarmate (huishoud)inkomen en opleidingsniveau toenemen. Dit is in lijn met de landelijke patronen.

Toekomstige sportparticipatie

- De sportparticipatie (op basis van de RSO-norm) in Limburg is naar verwachting in 2016 66 procent en daalt in 2028 tot 65 procent (-0,8%).
- Naar verwachting neemt het wekelijks sporten tussen 2013/2014 en 2028 slechts in beperkte mate af, van 57 procent naar 56 procent (-0,5%).
- In Westelijke Mijnstreek, Parkstad en Noord-Limburg daalt de sportdeelname (RSO-norm) in geringe mate. In Midden-Limburg en Maastricht en Mergelland is de afname enigszins sterker. De absolute afname in aantal sporters tot 2028 is het grootst in Parkstad (-16.500 sporters).

Accommodatiegebruik in Limburg

- Fitnesscentra (18%), sportvelden (inclusief outdoor tennisbanen en atletiekbanen: 16%), overdekte zwembaden (12%) en sporthallen/sportzalen (12%) worden elk door een min of meer even groot deel van de Limburgse bevolking van 6 tot en met 79 jaar voor sportieve activiteiten bezocht. 38 procent van de Limburgers gebruikt informele openbare ruimten om te sporten (openbare weg 30%, het bos 21%, andere buitenruimte 11% en 'thuis' 8%). Het accommodatiegebruik in Limburg is in grote lijnen hetzelfde als in de rest van Nederland.
- Het gebruik van sportaccommodaties varieert nauwelijks naar regio. In Westelijke Mijnstreek wordt relatief veel gebruik gemaakt van fitnesscentra en in Parkstad worden zwembaden relatief meer bezocht.

Toekomstig gebruik van sportaccommodaties in Limburg

- Op basis van de veranderende bevolkingssamenstelling en de krimp van de bevolking neemt naar verwachting het accommodatiegebruik in Limburg in 2016 en 2028 af. Het gebruik van de openbare ruimte neemt naar verwachting tot 2028 het meest af (-37.800 gebruikers). Ook sportvelden (-21.100), fitnesscentra (-19.100), zwembaden (-14.800) en sporthallen/sportzalen (-13.700) hebben met een afname in het aantal gebruikers tot 2028 te maken.
- Alle vijf regio's in Limburg hebben te maken met een daling in het aantal gebruikers van sportaccommodaties. In Parkstad en in Westelijke Mijnstreek is de daling verhoudingsgewijs het sterkst. In 2028 zal in de laatstgenoemde regio het aantal gebruikers van sportvelden bijna een kwart lager liggen (-22%) dan in 2013/2014.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

De provincie Limburg zet met haar beleid in op het vergroten van de sportdeelname. Ten behoeve van de beleidsevaluatie is er behoefte aan gegevens over de sportdeelname in de provincie Limburg en de verschillen hierin tussen de vijf provinciale regio's. Het rapport Sportdeelname en accommodatiegebruik in Limburg (Van der Werff et al., 2013) dat in december 2013 verscheen, biedt inzicht in ontwikkelingen in deze provincie. Het voorliggende rapport is de tweede update van het genoemde rapport. Voor deze update is, net als bij het onderzoek in 2013 en de eerste update in 2014, gebruikgemaakt van de cijfers van het onderzoek 'Ongevallen en Bewegen in Nederland' (OBiN). De cijfers over 2014 zijn in het eerste kwartaal van 2015 beschikbaar gekomen waardoor het onderzoek nu de jaren 2007-2014 beslaat. Het periodiek verzamelen van relevante gegevens maakt het mogelijk om trends te signaleren. Dit sluit aan bij de behoefte en ambitie van de provincie om de resultaten van beleid zichtbaar te maken en waar nodig op nieuwe ontwikkelingen in te spelen.

Net als bij het onderzoek in 2013 en de eerste update in 2014 hebben de provincie Limburg en het Huis voor de Sport Limburg het onderzoek begeleid.

1.2 Doel en opzet van het onderzoek

Het doel van het onderzoek is de sportdeelname[1] en het accommodatiegebruik in Limburg (en binnen de vijf Limburgse regio's) in beeld te brengen en die met de rest van Nederland te vergelijken. Bij sportdeelname wordt ook gekeken naar verschillen naar achtergrondkenmerken (leeftijd, geslacht en waar mogelijk opleiding en inkomen). Verder gaat de aandacht uit naar de verschillende sporttakken. Statistisch significante verschillen worden beschreven in de tekst, waarbij is getoetst op verschillen in een bepaald jaar. Er is niet getoetst of er bij de verschillende achtergrondkenmerken verschillen zijn tussen de jaren, bijvoorbeeld of laag-opgeleide personen in 2014 meer of minder sporten dan in 2007.

Naast een beschrijving van de situatie in de periode 2007-2014 geven we voor Limburg een prognose (2016 en 2028) van de sportdeelname en het accommodatiegebruik. Hiervoor zijn analyses uitgevoerd op de databestanden van het onderzoek Ongevallen en Bewegen in Nederland (OBiN 2007-2014). Daarnaast is gebruikgemaakt van de bevolkingsprognoses voor Limburg voor de periode 2016-2050 (Progneff) van Etil.
Bij OBiN is in 2014 een methodologische aanpassing doorgevoerd. Voor de tweede update zijn ook de cijfers over de periode 2006-2013 opnieuw berekend. Hierdoor kan het voorkomen dat de in dit rapport gepresenteerde uitkomsten in geringe mate afwijken van wat eerder is gepresenteerd.
Tot slot is een beroep gedaan op data uit de landelijke Accommodatiemonitor, waarin verschillende kenmerken van sportaccommodaties in Nederland zijn opgenomen. Op basis van de ontwikkelingen in het aantal sporters in de komende jaren wordt een schatting gegeven van het toekomstig gebruik van de Limburgse sportaccommodaties.

[1] Iemand voldoet aan de RSO-norm als hij ten minste 12x per jaar sport. Iemand wordt beschouwd als een wekelijkse sporter als hij ten minste 40x per jaar sport. De laatste norm sluit aan bij het aantal weken in een schooljaar en sportseizoen.

Omdat het aantal respondenten in een jaar naar leeftijdsgroep per regio in enkele gevallen beperkt is (minder dan honderd waarnemingen), wordt bij het berekenen van het toekomstig accommodatiegebruik uitgegaan van de OBiN-data van 2013 én 2014. Dit geeft een meer robuuste grondslag voor de prognoses.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving gegeven van de huidige sportdeelname in Limburg. In hoofdstuk 3 komt het huidige gebruik van sportaccommodaties aan de orde. In hoofdstuk 4 volgt een raming van de toekomstige sportdeelname en het toekomstige accommodatiegebruik in Limburg. In het laatste hoofdstuk wordt ingegaan op de belangrijkste uitkomsten van het onderzoek en op de beleidsimplicaties van deze uitkomsten.

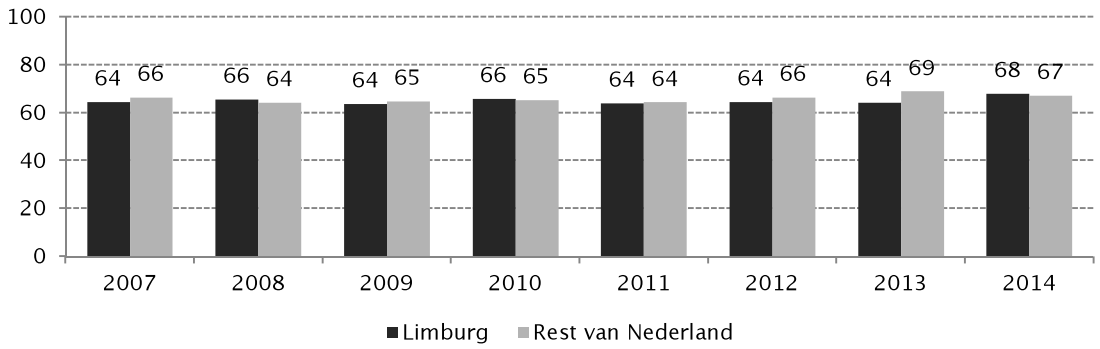
2. Huidige sportdeelname

In dit hoofdstuk gaat de aandacht uit naar de sportparticipatie in Limburg. Daarbij worden de cijfers van deze provincie met de rest van Nederland vergeleken. Ook wordt een uitsplitsing gemaakt naar de vijf Limburgse regio's.

2.1 Sportdeelname

In sportonderzoek wordt bij de definitie van een sporter vaak het criterium aangehouden van twaalf keer per jaar sporten. Dit is op basis van de Richtlijn Sportonderzoek (RSO)[2]. In de periode 2007-2014 ligt de sportparticipatie van de Limburgse bevolking van 6 tot en met 79 jaar op ongeveer 65 procent (figuur 2.1). In vergelijking tot de rest van Nederland zijn in Limburg verhoudingsgewijs niet meer of minder sporters. In 2013 was een opvallend verschil in de sportdeelname tussen Limburg en de rest van Nederland te zien, maar in 2014 is dat verschil weer gering.

Figuur 2.1 Sportdeelname (minimaal twaalf keer per jaar) in Limburg en de rest van Nederland, bevolking van 6–79 jaar, 2007–2014 (in procenten)

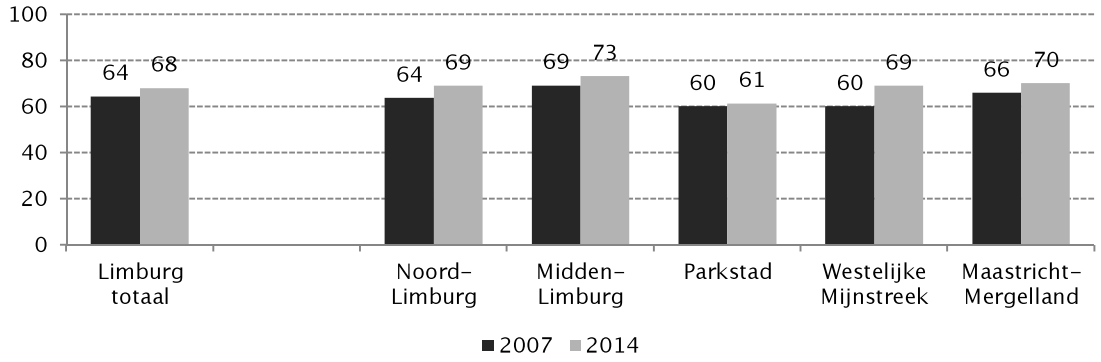

Bron: OBiN 2007–2014

Figuur 2.2 toont de sportparticipatie in de vijf Limburgse regio's. In Midden-Limburg is die hoger dan in Parkstad.

[2] http://www.sportdeelname.nl/methodieken/rso.html

Figuur 2.2 Sportdeelname (minimaal twaalf keer per jaar) in Limburg en naar regio, bevolking van 6-79 jaar, 2007 en 2014 (in procenten)

Bron: OBiN 2007 en 2014

In tabel 2.1 is te zien hoe vaak Limburgers per jaar sporten. Door de jaren is dat beeld vrij stabiel. Ongeveer drie van de tien Limburgers doen helemaal niet aan sport en ongeveer vijf procent sport incidenteel. Drie van de tien Limburgers sporten 12 tot 79 keer per jaar, ongeveer vijftien procent sport 80 tot 119 keer per jaar en een kwart sport minimaal 120 keer per jaar. Dit komt overeen met de sportfrequentie in de rest van Nederland (niet in de tabel).

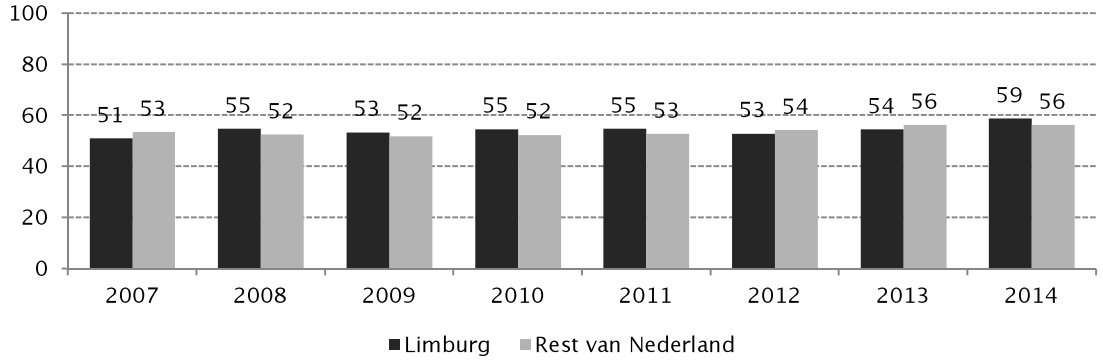
Tabel 2.1 Sportfrequentie in Limburg, 2007-2014

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Geen sport	31	30	30	28	32	30	30	28
1-11 keer	5	5	6	6	4	5	6	4
12-39 keer	13	11	10	11	9	12	10	9
40-79 keer	17	20	17	21	18	17	18	17
80-119 keer	13	13	14	14	15	13	14	15
120 keer of vaker	21	22	22	19	22	23	23	26

Bron: OBiN 2007-2014

Uit tabel 2.1 is ook af te leiden dat ruim de helft van de Limburgers wekelijks sport. Figuur 2.3 laat zien dat het aandeel wekelijkse sporters in Limburg min of meer gelijk is aan dat aandeel in de rest van Nederland. In 2014 ligt het aandeel wekelijkse sporters In Limburg zelfs weer iets hoger dan in de rest van Nederland, iets wat in eerdere jaren ook wel eens het geval was.

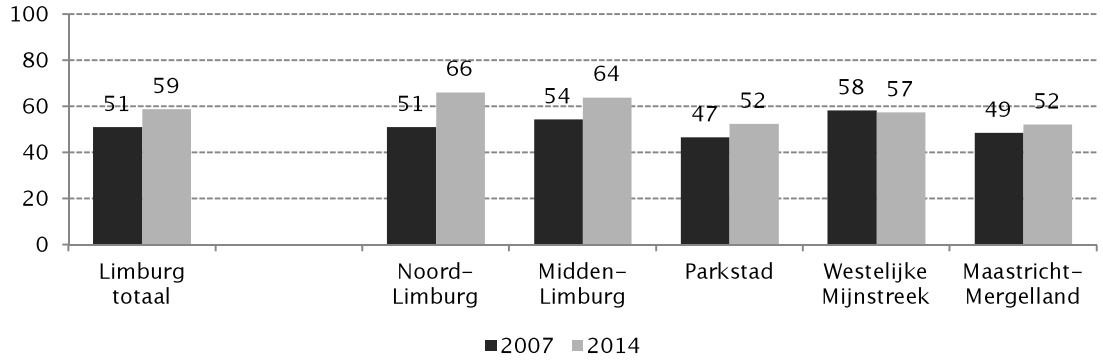
Figuur 2.3 Wekelijkse sporters (sport minimaal veertig keer per jaar) in Limburg en de rest van Nederland, bevolking van 6–79 jaar, 2007–2014 (in procenten)

Bron: OBiN 2007–2014

Als bij de regionale vergelijking het wekelijks sporten als criterium wordt gehanteerd, zijn tussen de regio's aanzienlijke verschillen te zien (figuur 2.4). In 2014 was het percentage wekelijkse sporters in Noord-Limburg en Midden-Limburg hoger dan in Maastricht-Mergelland en Parkstad. In 2007 waren geen verschillen tussen de regio's te zien.

Figuur 2.4 Wekelijkse sporters (sport minimaal veertig keer per jaar) in Limburg en naar regio, bevolking van 6–79 jaar, 2007 en 2014 (in procenten)

Bron: OBiN 2007 en 2014

2.2 Sportparticipatie naar achtergrondkenmerken

De sportparticipatie is niet onder alle bevolkingsgroepen even hoog. In deze paragraaf gaan we in op de verschillen naar socio-economische achtergronden van personen, zoals leeftijd, geslacht, opleiding en inkomen.

In 2007 zijn in de sportdeelname wel significante verschillen naar geslacht waar te nemen (tabel 2.2), in 2013 zijn die verschillen er niet (niet in de tabel) en in 2014 weer wel. Landelijk gezien zijn er geen verschillen in sportdeelname naar geslacht. Naar leeftijd zijn er wel duidelijke verschillen. In 2014 sport de grote meerderheid van de groep van 6-11 jaar (94%) twaalf keer per jaar of vaker. Naarmate de leeftijd stijgt, daalt de sportparticipatie. Van de oudste groep van 65 tot en met 79 jaar sport ongeveer de helft minimaal twaalf keer per jaar (2013: 55%).

Als wordt gekeken naar hoogst genoten opleidingsniveau komt naar voren dat bij personen met een afgeronde hoge (hbo- of wo-opleiding) en middenhoge opleiding de sportparticipatie hoger ligt dan bij laag-opgeleide personen. Het lijkt erop dat deze verschillen groter worden.
Naarmate het inkomen toeneemt, stijgt ook de sportparticipatie. Vier van de vijf Limburgers met een bovenmodaal inkomen voldoet aan de RSO-norm. Onder Limburgers met een modaal of benedenmodaal inkomen is dat drie van de vijf. Een vergelijkbaar patroon is bij de wekelijkse sporters te zien.
In tabel 2.2 zijn ook de participatiecijfers van de rest van Nederland opgenomen. Te zien is dat Limburg niet sterk verschilt van de andere provincies.

Tabel 2.2 Sportdeelname naar achtergrondkenmerken (12x sporten per jaar), bevolking van 6-79 jaar, 2007 en 2014 (in procenten)

		Limburg		Rest van Nederland	
		2007	2014	2007	2014
Geslacht[1]	Man	70	66	67	69
	Vrouw	59	70	65	65
Leeftijd[2]	6-11 jaar	88	94	87	91
	12-19 jaar	78	86	80	81
	20-34 jaar	70	77	69	73
	35-49 jaar	60	65	65	66
	50-64 jaar	61	60	62	59
	65-79 jaar	41	54	43	51
Hoogst genoten	Laag	62	60	59	62
opleiding	Midden	64	70	66	65
	Hoog	71	76	76	77
Inkomen	Benedenmodaal	54	61	53	54
	Modaal	61	61	66	67
	Bovenmodaal	77	81	74	76
Totaal		64	68	66	67

[1] Het percentage sporters naar geslacht wisselt sterk per jaar, met name bij de vrouwelijke sporters. Bij de mannen is het percentage in 2007 erg hoog. In de jaren vanaf 2008 is dat juist zeer stabiel.
[2] Bij de vergelijking naar leeftijd ligt het aantal respondenten per leeftijdsgroep tussen de 42 en 175. Dergelijke aantallen geven goede indicaties, maar de verschillen tussen de uitkomsten in de steekproef en de echte waarde in de bevolking kunnen tot 15 procentpunten bedragen. Dit verklaart voor een groot deel de verschillen tussen de leeftijdsgroepen en tussen de jaren 2007 en 2014. Dergelijke aantallen maken ook dat de vergelijking met de rest van Nederland op het oog interessante verschillen toont, maar dat die verschillen zelden significant zijn.
Bron: OBiN 2007 en 2014

De patronen die te zien zijn bij de sportparticipatie volgens de RSO-definitie (minimaal 12x per jaar sporten) zijn ook herkenbaar als de definitie van de wekelijkse sporter wordt gehanteerd (minimaal 40x per jaar sporten; tabel 2.3). Leeftijd blijft de meest onderscheidende variabele. In de leeftijd van 6-11 jaar sport 94 procent wekelijks. Bij de oudste groep van 65-79 jaar is dat bijna de helft (2013: 50%).

Tabel 2.3 Sportdeelname naar achtergrondkenmerken (wekelijks sporten), bevolking van 6-79 jaar, 2007 en 2014 (in procenten)

		Limburg		Rest van Nederland	
		2007	2014	2007	2014
Geslacht[1]	Man	55	57	55	58
	Vrouw	46	61	52	55
Leeftijd[2]	6-11 jaar	82	94	79	84
	12-19 jaar	72	78	70	69
	20-34 jaar	52	63	52	57
	35-49 jaar	45	53	51	53
	50-64 jaar	45	51	50	49
	65-79 jaar	34	50	36	46
Hoogst genoten	Laag	49	54	49	54
opleiding	Midden	51	58	52	54
	Hoog	55	67	63	62
Inkomen	Benedenmodaal	40	53	42	45
	Modaal	47	54	52	56
	Bovenmodaal	66	70	61	64
Totaal		51	59	54	56

Bron: OBiN 2007 en 2014

Bij het beantwoorden van de vraag of in de sportdeelname verschillen zijn als wordt uitgegaan van het verband waarin wordt gesport, hebben we ons beperkt tot twee vormen van het sportverband, te weten sporten in verenigingsverband en sporten in ongeorganiseerd verband. We merken op dat negen procent van de Limburgers zowel bij een vereniging als in ongeorganiseerd verband sport.
In 2014 is 28 procent van de Limburgers van 6-79 jaar lid van een sportvereniging. Dit is iets lager dan het gemiddelde in de rest van Nederland (30%). In 2007 was dit respectievelijk 32 procent en 31 procent.
Iedereen die (ook) in verenigingsverband sport, voldoet aan de RSO-norm en ruim negen van de tien sporten wekelijks (tabel 2.4). Daarbij is geen verschil tussen 2007 en 2014. Dat binnen de verenigingsleden de sportdeelname hoog ligt, komt grotendeels door het frequent meedoen aan clubtrainingen en aan competitieverplichtingen. Van de personen die (ook) ongeorganiseerd sporten, voldoet 94 procent aan de RSO-norm en 82 procent sport wekelijks. Dat laatste is aanzienlijk meer dan in 2007 (71%).

Tabel 2.4 Sportdeelname in Limburg naar sportverband, bevolking van 6-79 jaar (in procenten)

	12x sporten per jaar (RSO)		40x sporten per jaar (wekelijks sporten)	
	2007	2014	2007	2014
Sporters in verenigingsverband	97	100	89	93
Ongeorganiseerde sporters	93	94	71	82

Bron: OBiN 2007 en 2014

2.3 Sporttakken

In tabel 2.5 staat een overzicht van de sportbeoefening in Limburg en in de rest van Nederland (betreffende sport minimaal één keer per jaar beoefend). In Limburg kennen wandelsport, fitness en zwemmen de meeste beoefenaars. Opvallend is dat zwemmen door steeds minder mensen in Limburg wordt beoefend. In 2012 was dat nog 19 procent van de Limburgers, in 2013 16 procent en in 2014 13 procent. De deelname aan fitness groeit wel, van 17 procent in 2007, 19 procent in 2013, naar 22 procent in 2014.

Tabel 2.5 Sportbeoefening naar sporttak (minimaal 1x per jaar beoefend) in Limburg en de rest van Nederland, bevolking van 6-79 jaar, 2007 en 2014 (in procenten)

		Limburg		Elders	
		2007	2014	2007	2014
1	Fitness*	17	22	22	22
2	Wandelsport**	14	18	13	15
3	Zwemmen***	18	13	21	16
4	Hardlopen	5	12	10	14
5	Veldvoetbal	10	10	9	9
6	Wielrennen/Toerfietsen	9	8	10	10
7	Tennis	6	5	8	6
8	Danssport****	7	4	5	4
9	Skiën	4	4	4	3
10	Volleybal	3	4	4	3
11	Bowlen	7	4	7	4
12	Badminton	4	3	5	3
13	Mountainbiken	3	3	4	3
14	Gymnastiek/Turnen	3	2	3	2
15	Zaalvoetbal	2	2	2	2
16	Paardensport	2	2	2	2
17	Basketbal	1	2	1	1
18	Yoga	1	2	2	3
19	Darts	5	2	5	2
20	Biljart/Poolbiljart/Snooker	6	2	5	3
21	Vecht- en verdedigingssporten*****	1	1	2	2
22	Hockey	2	1	2	2
23	Golf	2	1	3	2
24	Tafeltennis	2	1	3	2
25	Schaatsen	1	1	3	3
26	Snowboarden	1	1	1	1
27	Korfbal	0	1	1	1
28	Skaten/Skeeleren	2	1	4	2
29	Squash	2	1	3	2
30	Nordic Walking (per 2007)	2	1	2	1
31	Klimsport/Bergwandelen	1	1	3	1
32	Jeu De Boules	2	1	2	1
33	Handbal	1	1	1	1
34	Atletiek	0	1	1	1
35	Motorsport/Autosport/Karten	1	1	1	1
36	Schaken	1	0	2	1
37	Honkbal/Softbal	0	0	1	0
38	Bridge	0	0	1	0
39	Roeien	1	0	1	1
40	Dammen	1	0	1	1
41	Zeilen/(Wind)Surfen	0	0	2	1
42	Judo	1	0	1	1
43	Waterpolo	0	0	0	0
44	Jazzballet	0	0	0	0
45	Anders	4	5	4	4

*: Inclusief aerobics en conditietraining; **: Inclusief sportief wandelen (vanaf 2007 exclusief nordic walking); ***: Inclusief aquajogging/aquarobics; ****: Alle dansvormen; *****: Excl. judo

Bron: OBiN 2007 en 2014

Wandelsport, fitness en zwemmen zijn ook in de andere delen van Nederland de drie sporten met de meeste beoefenaars. Ook als naar de andere sporten wordt gekeken, komt naar voren dat de beoefening van de verschillende sporttakken in Limburg in grote lijnen overeenkomt met die in de rest van Nederland.

In het Limburgse 'Uitvoeringsprogramma Sport augustus 2015 t/m 2017' worden wielrennen en paardensport tot de speerpuntsporten gerekend. Triatlon, handbal en running (hardlopen) behoren tot de kernsporten. Hardlopen (12%) en wielrennen/toerfietsen/mountainbiken (samen 12%) staan in de top 10. Paardensport wordt door twee procent van de Limburgers beoefend en handbal door één procent. In de OBiN-vragenlijst wordt niet specifiek naar triatlon gevraagd. Deze sport valt in de categorie 'anders'. De deelname aan deze speerpunt- en kernsporten is in Limburg niet anders dan in de rest van Nederland.

In tabel 2.6 staat de top 10 van sporten die in Limburg de meeste beoefenaars kennen, uitgesplitst naar de vijf Limburgse regio's. De percentages beoefenaars van een bepaalde sport verschillen in enige mate tussen de regio's, maar in het algemeen geldt wel dat de meest beoefende sporten in Limburg ook in de regio's tot de meest beoefende sporten behoren. Opvallend is het relatief hoge aandeel van beoefenaars van fitness in Westelijke Mijnstreek, van wandelen in Maastricht en Mergelland, van zwemmen in Parkstad, van wielrennen/toerfietsen in Midden-Limburg en Westelijke Mijnstreek, en van skiën in Parkstad.

Tabel 2.6 Top 10 van de sporten met de meeste beoefenaars in Limburg, bevolking van 6-79 jaar, 2014 (in procenten)

		Limburg totaal	Noord-Limburg	Midden-Limburg	Parkstad	Westelijke Mijnstreek	Maastricht en Mergelland
1	Fitness*	22	23	18	18	30	25
2	Wandelsport**	18	16	21	13	22	24
3	Zwemmen***	13	9	12	19	14	11
4	Hardlopen	12	13	13	8	11	15
5	Veldvoetbal	10	10	10	8	9	12
6	Wielrennen/Toerfietsen	8	4	13	6	11	8
7	Tennis	5	6	3	6	4	3
8	Danssport****	4	5	3	4	5	3
9	Skiën	4	2	4	7	4	1
10	Volleybal	4	3	6	4	1	2

*: Inclusief aerobics/conditietraining

**: Inclusief sportief wandelen (vanaf 2007 exclusief nordic walking)

***: Inclusief aquajogging/aquarobics

****: Alle dansvormen

Bron: OBiN 2014

3. Huidig accommodatiegebruik

In het vorige hoofdstuk werd duidelijk hoe sportief de inwoners van de provincie Limburg zijn. Maar waar beoefenen de Limburgse sporters hun sport? In dit hoofdstuk wordt duidelijk van welke sportaccommodaties de Limburgse sporters gebruikmaken.

3.1 Accommodatiegebruik

OBiN onderscheidt een grote diversiteit aan sportaccommodaties. In tabel 3.1 is het totale gebruik van de Limburgse accommodaties opgenomen. Omdat het om een gedetailleerde uitsplitsing van soorten accommodaties gaat, is bij het overgrote deel van de categorieën sprake van een gering aantal sporters dat van een specifieke accommodatie gebruikmaakt. Om steekproeffluctuaties vanwege een te kleine celvulling te beperken, worden uitkomsten van 2013 en 2014 samen gepresenteerd.
Dertig procent van de Limburgers maakt bij het sporten gebruik van de openbare weg en een op de vijf sport in het bos. Andere relatief veel genoemde sportaccommodaties zijn fitnesscentra, overdekte zwembaden, sporthal/sportzaal en sportpark/sportveld. Ook een park, 'andere buitenruimte' en 'thuis' worden veelvuldig genoemd.
Iemand kan in verschillende typen accommodaties sporten, dus in de tabel tellen de categorieën niet op tot honderd procent.

Tabel 3.1 Gebruik van sportaccommodaties in Limburg en in de rest van Nederland, bevolking van 6-79 jaar, 2013 en 2014 samen (in procenten)

	Limburg	Elders
	n= 1.285	n= 17.715
Openbare weg	30	30
Bos	21	16
Fitnesscentra	17	18
Overdekt zwembad	13	14
Sporthal, sportzaal	12	15
Sportpark, sportveld	11	12
Andere buitenruimte	11	9
Park	10	12
Thuis	8	10
Gymzaal	5	5
Andere binnenruimte	5	6
Openluchtzwembad	4	6
Tennisbaan outdoor	4	5
Zee, meer, plas, sloot	4	8
Strand, duinen	4	7
Speelveld (bijv. Cruijff Court, Krajicek Playground, Zone parc)	3	4
Eigen tuin	3	3
Clubhuis, kantine, café	3	4
Buurthuis, wijkgebouw	3	2
Ander speelveld	3	3
Tennishal	2	2
Manege	2	1
Skihal	2	1

- Alleen sportaccommodaties die door minimaal 2 procent van de respondenten zijn genoemd, zijn in de tabel opgenomen. Verder zijn de in de vragenlijst genoemde categorieën 'In het buitenland' en 'Weet niet/geen antwoord' niet in de tabel opgenomen; Bron OBiN 2013 en 2014.

Voor nadere uitsplitsingen naar allerlei kenmerken zoals regio, leeftijd, geslacht, et cetera, is ervoor gekozen de uitgebreide lijst met sportaccommodaties in zes typen sportaccommodaties te groeperen (tabel 3.2). Ook hier speelt het argument van voldoende celvulling mee.
De drie groepen (sporthallen/sportzalen, fitnesscentra en overdekte zwembaden) zijn aparte categorieën die ook afzonderlijk in de vragenlijst zijn opgenomen. 'Sportvelden' is een samenvoeging van drie categorieën, te weten sportpark/sportvelden, outdoor tennisbanen en atletiekbanen. 'Informele openbare ruimte' bestaat uit de vijf categorieën bos, park, strand/duinen, openbare weg en zee/meer/plas/sloot. 'Overige accommodaties' is een verzameling van de accommodaties die niet tot de eerder genoemde groepen behoren. Tot deze laatste groep behoren bijvoorbeeld gymzalen, ijsbanen, openluchtzwembaden en golfbanen.

Tabel 3.2. Onderverdeling van groepen accommodaties

Categorie	Accommodatie
Sporthallen, sportzalen	Sporthal of sportzaal
Fitnesscentra	Fitnesscentra
Overdekte zwembaden	Overdekte zwembaden
Sportvelden	Sportpark/sportvelden, outdoor tennisbanen, atletiekbanen
Informele openbare ruimte	Bos, park, strand/duinen, openbare weg, zee/meer/plas/sloot
Overige accommodaties	Gymzaal, clubhuis/kantine/café, buurthuis/wijkgebouw, thuis, overdekte ijsbaan, indoor atletiekaccommodatie, skihal, tennishal, klimhal, indoor wielerbaan, indoor kartbaan, manege, andere binnenruimte, Cruijff Court/Krajicek Playground/Zone parc, ander soort speelveldje, schoolplein, eigen tuin, openluchtzwembad, niet overdekte ijsbaan, tijdelijke (kunst)ijsbaan/schaatsvoorziening (bijv. op een marktplein), pitch & putt/par-3-baan, driving range, 9-holesbaan, 18-holesbaan (of groter), halfpipe, roeibaan, outdoor wielerbaan, racecircuit, motorcrosscircuit, outdoor kartbaan, jeu-de-boules-baan, andere buitenruimte

Sporthallen/sportzalen, fitnesscentra, overdekte zwembaden en sportvelden worden elk door een ongeveer een zevende deel van de Limburgse bevolking van 6 tot en met 79 jaar voor sportieve activiteiten bezocht (tabel 3.3). Ruim een derde van de Limburgers bezoekt om te sporten informele openbare ruimten. Het gebruik van sportaccommodaties in Limburg is voor de periode 2010-2014 stabiel.

Tabel 3.3 Gebruik van sportaccommodaties in Limburg, 2010-2014 (in procenten)

	2010	2011	2012	2013	2014
Sporthallen, sportzalen	12	16	15	12	12
Fitnesscentra	14	14	14	15	18
Overdekte zwembaden	11	15	16	14	12
Sportvelden	13	12	14	13	16
Informele openbare ruimte	37	37	37	38	38
Overige accommodaties	41	41	40	38	41

Bron: OBiN 2010-2014

Het gebruik van sportaccommodaties varieert weinig naar regio (tabel 3.4). In 2014 ligt het gebruik van fitnesscentra in de Westelijke Mijnstreek hoger dan in Noord-Limburg, Midden-Limburg en Parkstad. Daarentegen is het gebruik van overdekte zwembaden in Parkstad hoger dan in Noord-Limburg.

Tabel 3.4 Gebruik van sportaccommodaties in Limburg naar regio, 2014 (in procenten)

	Noord-Limburg	Midden-Limburg	Parkstad	Westelijke Mijnstreek	Maastricht en Mergelland
Sporthallen, sportzalen	12	14	14	9	8
Fitnesscentra	16	15	13	27	21
Overdekte zwembaden	8	12	18	13	10
Sportvelden	21	15	13	16	14
Informele openbare ruimte	36	44	33	40	40
Overige accommodaties	40	46	44	34	41

Bron: OBiN 2014

Naar geslacht zijn enkele verschillen in de mate waarin bepaalde soorten sportaccommodaties wel of niet worden gebruikt. Vrouwen maken meer gebruik van fitnesscentra en overdekte zwembaden, mannen meer van sportvelden (tabel 3.5). In 2014 is het verschil bij het bezoek aan zwembaden en sportvelden opvallend hoger dan in andere jaren.

Tabel 3.5 Gebruik van sportaccommodaties in Limburg naar geslacht, 2010, 2012 en 2014 (in procenten)

	2010		2012		2014	
	Man	Vrouw	Man	Vrouw	Man	Vrouw
Sporthallen, sportzalen	10	13	16	14	14	10
Fitnesscentra	8	19	11	18	13	23
Overdekte zwembaden	10	12	12	19	8	17
Sportvelden	18	9	18	9	25	7
Informele openbare ruimte	36	39	41	32	38	38
Overige accommodaties	38	44	38	41	43	40

Bron: OBiN 2010, 2012 en 2014

Bij het vergelijken van het accommodatiegebruik naar leeftijd valt op dat veel personen van 6 tot en met 19 jaar op de sportvelden sporten en dat het gebruik van dergelijke accommodaties afneemt naarmate de leeftijd toeneemt (tabel 3.6). Ook maken zij relatief veel gebruik van sporthallen/ sportzalen en overige accommodaties.

Tabel 3.6 Gebruik van sportaccommodaties in Limburg naar leeftijd, 2014 (in procenten)

	6–19 jaar	20–34 jaar	35–49 jaar	50–64 jaar	65–79 jaar
Sporthallen, sportzalen	24	11	12	7	7
Fitnesscentra	13	26	18	17	12
Overdekte zwembaden	17	13	9	13	9
Sportvelden	43	17	14	7	4
Informele openbare ruimte	37	48	39	39	21
Overige accommodaties	58	45	38	35	34

Bron: OBiN 2014

Bij gebruik van de verschillende soorten sportaccommodaties in 2014 valt op dat het gebruik van sporthallen/sportzalen, fitnesscentra, de informele openbare ruimte en overige accommodaties onder de hoogopgeleide personen hoger ligt dan bij laagopgeleide personen (tabel 3.7). Mensen met een middenhoge opleiding sporten ook vaker dan laagopgeleide personen in fitnesscentra, maar weer minder in sporthallen. In 2010 werden verschillen tussen de drie groepen geconstateerd bij het bezoek aan fitnesscentra en de informele openbare ruimte.

Tabel 3.7 Gebruik van sportaccommodaties in Limburg naar opleidingsniveau, 2010 en 2014 (in procenten)

	2010			2014		
	Laag	Midden	Hoog	Laag	Midden	Hoog
Sporthallen, sportzalen	12	13	10	13	7	19
Fitnesscentra	9	16	21	10	20	25
Overdekte zwembaden	11	10	13	14	12	11
Sportvelden	15	11	13	16	14	19
Informele openbare ruimte	32	34	50	31	37	49
Overige accommodaties	40	37	46	35	42	50

Bron: OBiN 2010 en 2014

Als wordt gekeken naar accommodatiegebruik en inkomen komt naar voren dat in 2014 personen met een bovenmodaal inkomen meer gebruikmaken van sportvelden, de openbare ruimte en van 'overige sportaccommodaties' dan personen met een modaal inkomen (tabel 3.8). Personen met een beneden-modaal inkomen maakten het minst gebruik van sportvelden. Deze verschillen zijn grotendeels het gevolg van een hogere sportdeelname bij de hogere inkomens.
In 2010 maakten de bovenmodale inkomens meer gebruik van sporthallen/-zalen, fitnesscentra dan modale inkomens. Ook gebruikten bovenmodale inkomens vaker fitnesscentra, sportvelden en de openbare ruimte dan de beneden-modale inkomens.

Tabel 3.8 Gebruik van sportaccommodaties in Limburg naar huishoudinkomen, personen van 6–79 jaar, 2010 en 2014 (in procenten)

	2010			2014		
	Beneden-modaal	Modaal	Boven-modaal	Beneden-modaal	Modaal	Boven-modaal
Sporthallen, sportzalen	13	6	13	11	12	15
Fitnesscentra	8	9	24	16	17	16
Overdekte zwembaden	12	10	10	11	10	15
Sportvelden	6	16	14	9	13	27
Informele openbare ruimte	26	36	44	39	33	44
Overige accommodaties	33	45	41	41	38	50

Bron: OBiN 2010 en 2014

4. Verwachtingen sportdeelname en accommodatiegebruik

In dit hoofdstuk worden de verwachtingen gepresenteerd voor 2016 en 2028 van de sportdeelname en het accommodatiegebruik in de provincie Limburg en in de vijf regio's Noord-Limburg, Midden-Limburg, Parkstad, Westelijke Mijnstreek en Maastricht en Mergelland. Als input zijn sportdeelname en accommodatiegebruik berekend op basis van de jaren 2013 en 2014 samen. Door uit te gaan van twee jaren, ligt het aantal respondenten twee keer zo hoog dan wanneer alleen van het laatste jaar wordt uitgegaan. Hierdoor hebben steekproeffluctuaties minder invloed op de uitkomsten en dat maakt de prognoses robuuster en betrouwbaarder. Een nadeel is dat sterke veranderingen in 2014 minder snel in de prognoses zichtbaar zijn.
Daarnaast is gebruikgemaakt van bevolkingsprognoses (zie paragraaf 4.1). De effecten van ontwikkelingen in de economische situatie en maatschappelijke trends als individualisering op sportdeelname en accommodatiegebruik, vallen buiten het bestek van dit onderzoek.

4.1 Bevolkingsprognose

Bevolkingscijfers van het huidige jaar en de provinciale bevolkingsprognose voor 2016 en 2028 worden in dit hoofdstuk gebruikt om een doorrekening te maken van de sportdeelname en accommodatiebehoefte in 2016 en 2028. Veranderingen in de bevolkingssamenstelling en de bevolkingsomvang zorgen namelijk voor veranderingen in het aantal sporters en het aantal accommodatiegebruikers.
In tabel 4.1 is te zien welke bevolkingsaantallen op provinciaal niveau als uitgangspunt voor dit onderzoek dienen.

Tabel 4.1 Bevolkingsontwikkeling provincie Limburg

Leeftijdsgroep	Aantal inwoners			Percentuele toe- of afname	
	2014	2016	2028	2016	2028
6-19 jaar	163.455	158.410	135.552	-3,1%	-17,1%
20-34 jaar	186.018	187.278	170.164	0,7%	-8,5%
35-49 jaar	221.330	207.587	181.212	-6,2%	-18,1%
50-64 jaar	261.883	263.745	220.821	0,7%	-15,7%
65-79 jaar	174.661	184.570	224.516	5,7%	28,5%
Totaal (6-79 jaar)	1.007.347	1.001.590	932.265	-0,6%	-7,5%

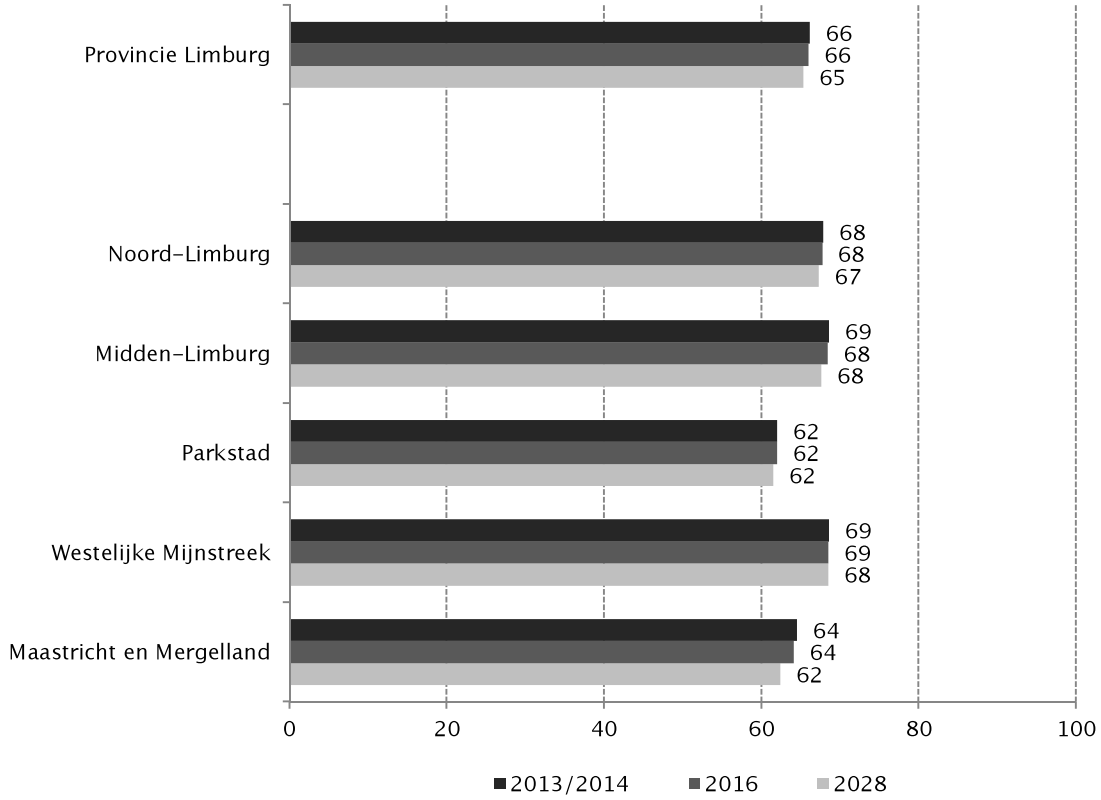
Bron: Etil; Progneff 2015

4.2 Verwachte sportdeelname in 2016 en 2028

Zoals aan het begin van dit hoofdstuk al is vermeld, wordt voor het berekenen van de verwachte sportdeelname in 2016 en 2028 uitgegaan van een samenvoeging van de jaargangen 2013 en 2014. Daardoor wordt in dit hoofdstuk voor de huidige situatie in sommige gevallen een ander percentage weergegeven dan in hoofdstuk 2.

In 2013/2014 doet 66 procent van de Limburgse bevolking van 6 tot en met 79 jaar minimaal twaalf keer per jaar aan sport (RSO). Als gevolg van de vergrijzing in Limburg, loopt de sportdeelname loopt naar verwachting in 2016 iets terug, maar blijft afgerond op 66 procent. In 2028 daalt de sportdeelname tot 65 procent (figuur 4.1). Alle Limburgse regio's volgen de trend van de provincie Limburg met een licht dalende sportdeelname.

Figuur 4.1 Huidige en verwachte sportdeelname (twaalf keer per jaar) van de bevolking van 6–79 jaar in Limburg en vijf Limburgse regio's in 2013/2014, 2016 en 2028 (in procenten)

De verwachte daling in de sportdeelname van 66 procent in 2013/2014 naar 65 procent in 2028 heeft gevolgen voor het verwachte aantal sporters in Limburg (verschil is 0,8 procentpunt). Wanneer deze lagere sportdeelname in aantal sporters wordt vertaald, blijkt dat het aantal sporters tot 2016 met ongeveer 7.700 afneemt en dat tot 2028 een afname van 62.100 sporters wordt verwacht (tabel 4.2). Dit betekent een procentuele afname van respectievelijk één en negen procent. De totale bevolking van 6-79 jaar neemt af met afgerond respectievelijk één en zeven procent (zie tabel 4.1). De absolute daling komt zowel door een daling van het aantal inwoners, als door een daling in de sportdeelname.

Deze daling in het aantal sporters geldt voor alle vijf Limburgse regio's, waarbij de daling in Parkstad procentueel (-12%)[3] en absoluut (-16.700 sporters) het grootst is.

Tabel 4.2 Verwachte ontwikkeling in het aantal sporters in de provincie Limburg en naar regio o.b.v. twaalf keer sporten per jaar (RSO) en indexcijfer met 2013/2014 = 100

	Aantal sporters		Index	
	2016	2028	2016	2028
Provincie Limburg	−7.700	−62.100	99	91
Noord−Limburg	−1.500	−10.400	99	94
Midden−Limburg	−800	−10.600	99	93
Parkstad	−1.700	−16.500	99	88
Westelijke Mijnstreek	−1.500	−10.700	98	88
Maastricht en Mergelland	−2.200	−14.100	98	89

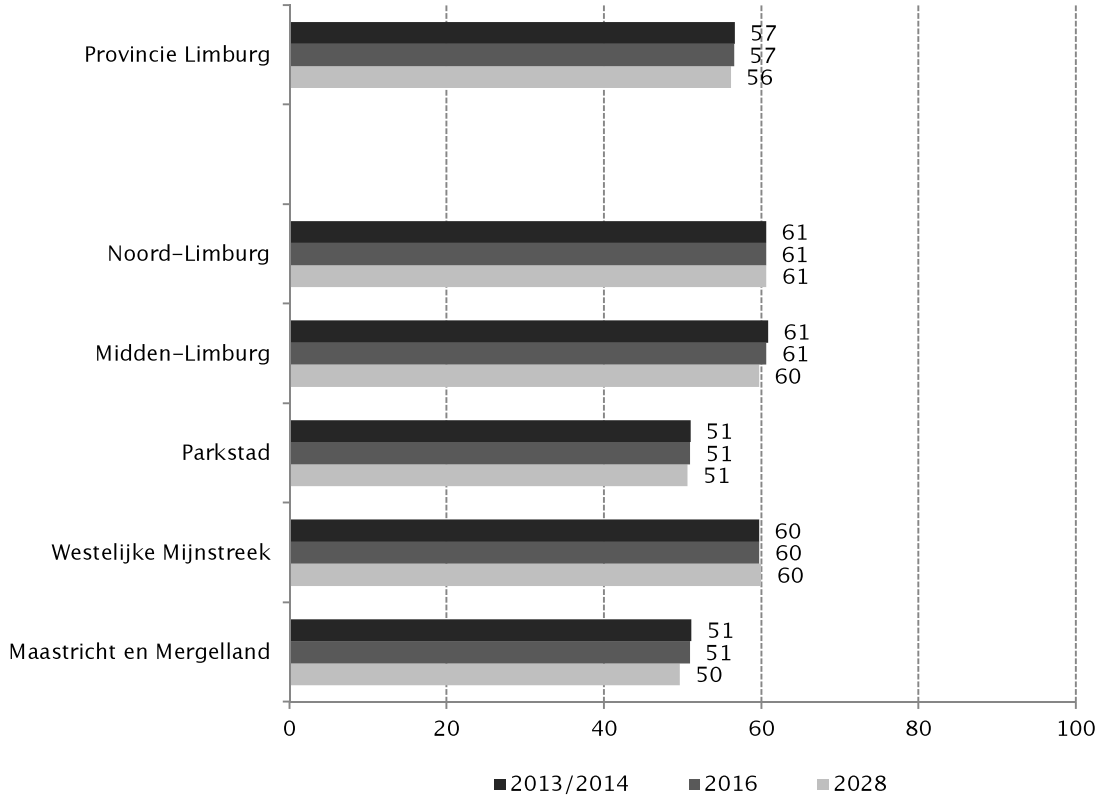
Wekelijkse sportdeelname

Wanneer een wekelijkse sportdeelname als uitgangspunt wordt genomen, is een soortgelijke ontwikkeling te zien. In de provincie Limburg sport in 2013/2014 ruim de helft van de bevolking (57%) wekelijks. In 2016 is dat ook 57 procent en in 2028 is de wekelijkse sportdeelname 56 procent. In figuur 4.2 is deze ontwikkeling te zien. De werkelijke daling tussen 2013/2014 en 2028 bedraagt in totaal 0,5 procentpunt.

Tussen 2013/2014 en 2028 blijft de wekelijkse sportdeelname in Parkstad (-0,4 procentpunt), Noord-Limburg (-0,1 procentpunt), Westelijke Mijnstreek (+0,3 procentpunt) min of meer gelijk. In Maastricht en Mergelland (-1,5 procentpunt) en Midden-Limburg (-1,2 procentpunt) is de daling groter. Dit komt doordat in de eerste drie regio's de wekelijkse sportparticipatie per leeftijdsgroep minder verschilt dan in de laatste twee regio's, waardoor mutaties in de bevolkingsopbouw minder sterk doorwerken.

[3] De indexcijfers zoals weergegeven in tabel 4.3 geven een toe- of afname weer van het aantal sporters. Een verandering van het indexcijfer van bijvoorbeeld 100 naar 97 betekent een afname van het aantal sporters van drie procent.

Figuur 4.2 Huidige en verwachte wekelijkse sportdeelname (minimaal veertig keer per jaar) in Limburg en naar regio, bevolking van 6–79 jaar, 2013/2014, 2016 en 2028 (in procenten)

4.3 Verwacht accommodatiegebruik provincie Limburg in 2016 en 2028

In tabel 4.3 en figuur 4.3 wordt het huidige en toekomstige accommodatiegebruik van de bevolking van de provincie Limburg gepresenteerd. Zoals eerder vermeld, wordt bij het accommodatiegebruik onderscheid gemaakt in zes categorieën. De categorie 'overige' is bij het toekomstige accommodatiegebruik buiten beschouwing gelaten, omdat dit geen toegevoegde waarde heeft.
Het verwachte accommodatiegebruik voor 2016 en 2028 is berekend door het gebruik per leeftijdsgroep als uitgangspunt te nemen en dit te vergelijken met de geprognosticeerde verandering in de bevolkingssamenstelling. Daarnaast is ook de krimp van de bevolking in de berekening meegenomen.

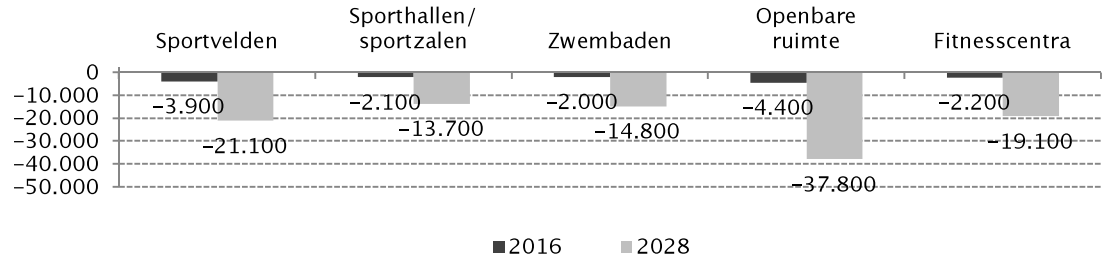
Op basis van de veranderende bevolkingssamenstelling en de krimp van de bevolking neemt het accommodatiegebruik in Limburg tot 2016 en 2028 naar verwachting af. Een afnemend accommodatiegebruik in de provincie Limburg is te zien in een daling van het verwachte aantal gebruikers in 2016 en 2028 (tabel 4.3 en figuur 4.3). Voor alle vijf de categorieën van sportaccommodaties vindt in 2028 een afname plaats.

Tabel 4.3 Verwacht accommodatiegebruik in Limburg (in toe-/afname aantal gebruikers en indexcijfer met 2013/2014 = 100)

	Aantal gebruikers		Index	
	2016	2028	2016	2028
Sportvelden	-3.900	-21.100	97	86
Sporthallen/sportzalen	-2.100	-13.700	98	89
Zwembaden	-2.000	-14.800	98	89
Openbare ruimte	-4.400	-37.800	99	90
Fitnesscentra	-2.200	-19.100	99	88

Figuur 4.3 presenteert de ontwikkeling van het accommodatiegebruik in het aantal gebruikers, zoals ook in tabel 4.3 is te zien. Let wel: de afname in het aantal gebruikers mag niet bij elkaar worden opgeteld. Eén gebruiker kan bijvoorbeeld bij zowel sportvelden als zwembaden in de berekeningen zijn opgenomen.

Figuur 4.3 Verwacht accommodatiegebruik in Limburg, 2016 en 2028 (in toe-/afname aantal gebruikers)

Het verwachte afnemende accommodatiegebruik in 2016 en 2028 roept vragen op over de levensvatbaarheid van sportaccommodaties. Wat de afname in het gebruik van zwembaden, fitnesscentra en sporthallen/sportzalen betreft, kan worden nagegaan wat dit betekent voor het aantal accommodaties[4].

Uit tabel 4.4 blijkt dat er in 2013 in Limburg 54 openbare, overdekte zwembaden zijn. Het aantal gebruikers van zwembaden was in 2013/2014 129.000, goed voor gemiddeld 2.400 gebruikers per zwembad op jaarbasis. Hierbij moet wel worden aangetekend dat het gebruik van zwembaden niet per se het gebruik bij openbare en overdekte zwembaden hoeft te zijn.

In 2013 waren er 182 fitnesscentra in Limburg, elk goed voor zo'n 900 gebruikers per jaar. Dit gemiddelde aantal gebruikers per fitnesscentrum per jaar komt overeen met landelijke cijfers. Er zijn in

[4] Over de invloed van de ontwikkeling in het aantal gebruikers van sportvelden op het gebruik daarvan kunnen we geen nadere uitspraken doen, omdat niet bekend is uit hoeveel velden een complex van sportvelden bestaat. Hiervoor zou lokaal onderzoek moeten worden uitgevoerd.

Nederland ongeveer 2.100 fitnesscentra (Hover e.a., 2012[5]) en ongeveer 2 miljoen leden van fitnesscentra (Hover, 2012[6]), goed voor ongeveer 950 leden per fitnesscentrum.
In 2013 waren in Limburg 174 sporthallen en sportzalen. Het aantal gebruikers van sporthallen en sportzalen was 120.900, goed voor gemiddeld 700 gebruikers per sporthal/sportzaal op jaarbasis.

Tabel 4.4 Aantal openbare, overdekte zwembaden en fitnesscentra afgezet tegen het aantal gebruikers in provincie Limburg

	Accommodaties	Gebruikers	Gebruikers per accommodatie
Zwembaden	54	130.100	2.400
Fitnesscentra	182	164.800	900
Sporthallen	174	121.100	700

Bron: Accommodatie Monitor Sport[7], Mulier Instituut (2014)

Op basis van de verwachte afname in aantal gebruikers en het huidige gemiddelde aantal gebruikers per type accommodatie kan worden berekend wat deze ontwikkeling in aantal accommodaties betekent. Een afname van bijna 15.000 (periode 2013/2014-2028) gebruikers van openbare, overdekte zwembaden en van ruim 19.000 van fitnesscentra in 2028 (tabel 4.3) betekent dat voor zes openbare, overdekte zwembaden en voor 21 fitnesscentra gebruikers wegvallen. De afname van 13.700 gebruikers van sporthallen/sportzalen betekent dat twintig sporthallen/sportzalen geen gebruikers meer hebben.

[5] Hover, P., Hakkers, S., & Breedveld, K. (2012). *Trendrapport fitnessbranche 2012*. Nieuwegein/Utrecht: Arko Sports Media/Mulier Instituut.

[6] Hover, P. (2013). Buitenkansen voor de fitnessbranche. *Fit Magazine*, 12 (47), p. 33.

[7] Tussen 2014 en 2015 is de Accommodatie Monitor Sport uitgebreid met nieuwe en meer betrouwbare gegevens. De stijging van het aantal fitnesscentra en sporthallen/-zalen in Limburg komt vooral door deze update.

4.4 Verwacht accommodatiegebruik per regio in 2016 en 2028

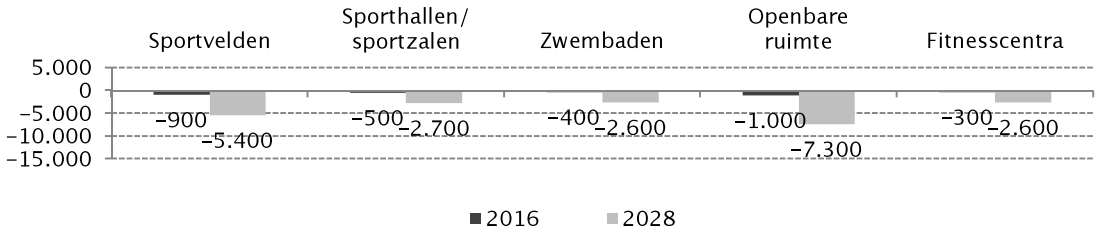
Noord-Limburg

De regio Noord-Limburg volgt in grote lijnen de trend van de provincie qua afname in het verwachte aantal gebruikers van sportaccommodaties in 2016 en 2028 (tabel 4.5 en figuur 4.4).

Tabel 4.5 Verwacht accommodatiegebruik in regio Noord-Limburg (in toe-/afname aantal gebruikers en indexcijfer met 2013/2014 = 100)

	Aantal		Index	
	2016	2028	2016	2028
Sportvelden	-900	-5.400	98	89
Sporthallen/sportzalen	-500	-2.700	98	91
Zwembaden	-400	-2.600	99	91
Openbare ruimte	-1.000	-7.300	99	92
Fitnesscentra	-300	-2.600	99	93

Figuur 4.4 Verwacht accommodatiegebruik in regio Noord-Limburg (in toe-/afname aantal gebruikers)

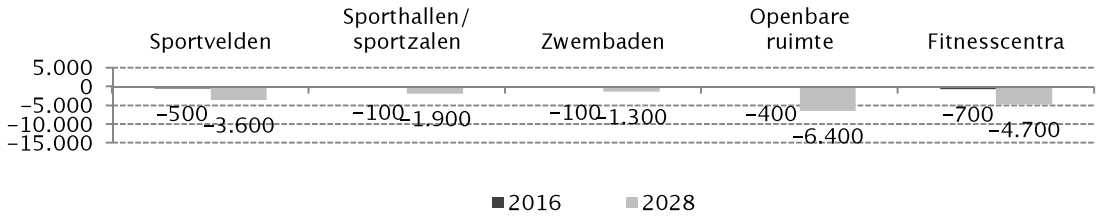
Midden-Limburg

Sportvelden, sporthallen/sportzalen, zwembaden, openbare ruimte en fitnesscentra in Midden-Limburg hebben alle te maken met een verwachte afname in het gebruik (tabel 4.6 en figuur 4.5). Voor 2016 is de daling in het aantal gebruikers van sporthallen/-zalen en zwembaden zeer beperkt.

Tabel 4.6 Verwacht accommodatiegebruik in regio Midden-Limburg (in toe-/afname aantal gebruikers en indexcijfer met 2013/2014 = 100)

	Aantal		Index	
	2016	2028	2016	2028
Sportvelden	-500	-3.600	98	86
Sporthallen/sportzalen	-100	-1.900	100	93
Zwembaden	-100	-1.300	100	95
Openbare ruimte	-400	-6.400	99	92
Fitnesscentra	-700	-4.700	98	87

Figuur 4.5 Verwacht accommodatiegebruik in regio Midden-Limburg (in toe-/afname aantal gebruikers)

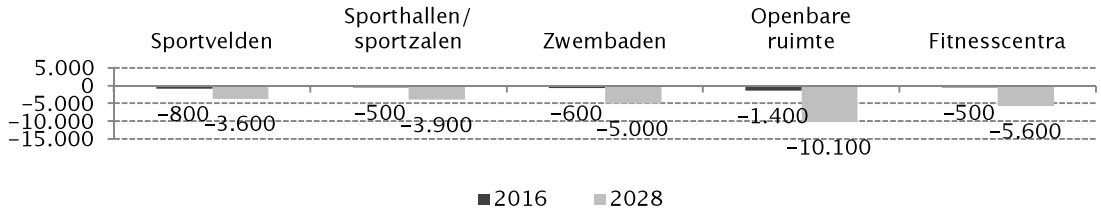
Parkstad

Evenals in Noord- en Midden-Limburg, is ook in Parkstad de verwachting dat het aantal gebruikers van sportvelden, sporthallen/sportzalen, zwembaden, openbare ruimte en fitnesscentra in 2016 en 2028 zal afnemen (tabel 4.7 en figuur 4.6). Met name bij de sportvelden en de fitnesscentra is de afname opvallend.

Tabel 4.7 Verwacht accommodatiegebruik in regio Parkstad (in toe-/afname aantal gebruikers en indexcijfer met 2013/2014 = 100)

	Aantal		Index	
	2016	2028	2016	2028
Sportvelden	-800	-3.600	96	83
Sporthallen/sportzalen	-500	-3.900	98	87
Zwembaden	-600	-5.000	98	87
Openbare ruimte	-1.400	-10.100	98	86
Fitnesscentra	-500	-5.600	98	82

Figuur 4.6 Verwacht accommodatiegebruik in regio Parkstad (in toe-/afname aantal gebruikers)

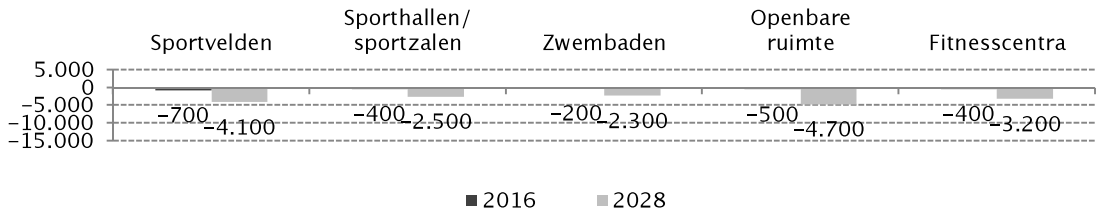
Westelijke Mijnstreek

Ook in regio Westelijke Mijnstreek zorgt de verwachte afname in de sportdeelname voor een aanzienlijke verwachte afname in het gebruik van sportaccommodaties (tabel 4.8 en figuur 4.7). Vooral de afname bij de sportvelden is aanzienlijk. Het aantal gebruikers daarvan daalt met bijna een kwart.

Tabel 4.8 Verwacht accommodatiegebruik in regio Westelijke Mijnstreek (in toe-/afname aantal gebruikers en indexcijfer met 2013/2014 = 100)

	Aantal		Index	
	2016	2028	2016	2028
Sportvelden	-700	-4.100	96	78
Sporthallen/sportzalen	-400	-2.500	97	81
Zwembaden	-200	-2.300	98	85
Openbare ruimte	-500	-4.700	99	91
Fitnesscentra	-400	-3.200	98	87

Figuur 4.7 Verwacht accommodatiegebruik in regio Westelijke Mijnstreek (in toe-/afname aantal gebruikers)

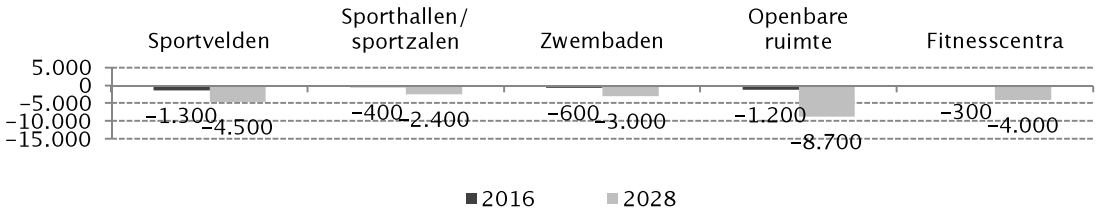
Maastricht en Mergelland

Net als in de provincie Limburg en in alle regio's, neemt ook in Maastricht en Mergelland het accommodatiegebruik van sportvelden, sporthallen/sportzalen, zwembaden, openbare ruimte en fitnesscentra naar verwachting af (tabel 4.9 en figuur 4.8).

Tabel 4.9 Verwacht accommodatiegebruik in regio Maastricht en Mergelland (in toe-/afname aantal gebruikers en indexcijfer met 2013/2014 = 100)

	Aantal		Index	
	2016	2028	2016	2028
Sportvelden	-1.300	-4.500	95	85
Sporthallen/sportzalen	-400	-2.400	98	88
Zwembaden	-600	-3.000	97	84
Openbare ruimte	-1.200	-8.700	98	88
Fitnesscentra	-300	-4.000	99	88

Figuur 4.8 Verwacht accommodatiegebruik in regio Maastricht en Mergelland (in toe-/afname aantal gebruikers)

4.5 Conclusie

Veranderingen in de bevolkingssamenstelling en vooral ook in de bevolkingsomvang van de provincie Limburg zorgen voor een licht dalende sportdeelname en een afnemende accommodatiebehoefte in 2016 en 2028. In 2013/2014 sport 66 procent van de Limburgse bevolking van 6 tot en met 79 jaar minimaal twaalf keer per jaar. Naar verwachting zal dit ook in 2016 66 procent zijn en zal dit in 2028 65 procent zijn.
In Westelijke Mijnstreek, Parkstad en Noord-Limburg daalt de sportdeelname (RSO-norm) in geringe mate. In Midden-Limburg en Maastricht en Mergelland is de afname enigszins sterker. De absolute afname in aantal sporters tot 2028 is het grootst in Parkstad (-16.500 sporters).
Ook de wekelijkse sportdeelname neemt zowel op provinciaal als regionaal niveau af. In 2013/2014 sport 57 procent van de bevolking wekelijks. Ook in 2016 is dat 57 procent en in 2028 sport 56 procent van de Limburgers van 6-79 jaar wekelijks (-0,5%). Opmerkelijk is dat voor het wekelijks sporten een kleine toename wordt verwacht in Westelijke Mijnstreek (+0,3%) en in Noord-Limburg (+0,1%).
Het aantal gebruikers van sportvelden, sporthallen/sportzalen, zwembaden, openbare ruimte en fitnesscentra daalt tussen 2013/2014 en 2016 met één tot drie procent en tussen 2013/2014 en 2028 met 10 à 14 procent. De situatie in de vijf Limburgse regio's verschilt niet sterk. In de regio's Westelijke Mijnstreek en Limburg zal de daling in het accommodatiegebruik verhoudingsgewijs het sterkst zijn.

5. Conclusies

In de hoofdstukken 2 tot en met 4 zijn de meest recente cijfers uit het onderzoek 'Ongevallen en Bewegen in Nederland' (OBiN) gepresenteerd. Daarbij is de opzet van het rapport 'Sportdeelname en accommodatiegebruik in Limburg' (Van der Werff et al., 2013) aangehouden. Daarnaast is gebruikgemaakt van de nieuwe bevolkingsprognoses voor Limburg (Progneff, 2015) van Etil die eind oktober 2015 beschikbaar zijn gekomen. In dit laatste hoofdstuk gaan we kort in op de belangrijkste uitkomsten van de update en eventuele beleidsimplicaties voor de provincie Limburg.

2007–2014: 2014, een goed jaar in Limburg

De uitkomsten over 2014 sluiten in sterke mate aan bij de uitkomsten uit de periode 2007-2013. Over het algemeen variëren de sportdeelname en het gerelateerde accommodatiegebruik over de gehele periode maar in beperkte mate. Alleen bij de verbijzondering naar leeftijd komen grotere verschillen tussen de jaren aan het licht. Deze verschillen zijn grotendeels toe te wijzen aan steekproeffluctuaties. De stabiele sportdeelname is overigens geen onverwacht resultaat omdat veranderingen zich doorgaans geleidelijk manifesteren. Wat dat betreft is het noemenswaardig dat de sportdeelname (RSO-norm) steeg van 64 procent in 2013 naar 68 procent in 2014. In 2013 was de sportdeelname (RSO-norm) in Limburg nog lager dan in de rest van Nederland, maar dit verschil is in 2014 weer geheel verdwenen. Sterker nog, in Limburg is de sportdeelname nu één procentpunt hoger dan het landelijk gemiddelde. Ook de wekelijkse sportdeelname in 2014 is in Limburg opvallend hoog, namelijk 59 procent tegenover 56 procent in de rest van het land. Hoewel het aannemelijk is dat het hier deels gaat om steekproeffluctuaties, kan het ook wijzen op succesvol beleid in Limburg waar het gaat om het stimuleren van de sportdeelname.
Vergeleken met 2007 staan in 2014 ook de regio's er overwegend beter voor. Hoewel Parkstad een goede ontwikkeling in de sportdeelname heeft genoteerd, blijft het ten opzichte van de andere regio's nog wel wat in sportdeelname achterlopen.
De sporten die Limburgers het meest beoefenen (fitness, wandelsport, zwemmen, hardlopen, voetbal, wielrennen/toerfietsen) zijn ook de sporten die in de rest van Nederland het populairst zijn. Ook het accommodatiegebruik van Limburgse sporters komt overeen met de rest van Nederland.

2014–2028: implicaties demografische veranderingen

De voorspellingen voor 2016 en 2028 verschillen met de vorige prognoses in enkele gevallen een procentpunt. Deze verschillen worden veroorzaakt door afrondingsverschillen, door een methodologische aanpassing in de analyses en door de aangepaste bevolkingsprognoses voor Limburg in vergelijking met de eerdere versies. Voor de toekomst blijft de conclusie hetzelfde: de sportdeelname in Limburg daalt als gevolg van de krimp en vergrijzing geleidelijk. In procenten uitgedrukt is de daling in de sportdeelname beperkt (van 66% in 2013/2014 naar 65% in 2028). Deze daling komt voornamelijk door de veranderde leeftijdsopbouw van de Limburgse bevolking. Het aandeel van 6- tot 19-jarigen daalt van 16,2 procent in 2014 naar 14,5 procent in 2028 (ontgroening). Het aandeel Limburgers van 65-79 jaar neemt in die periode toe van 17,3 procent naar 24,1 procent (vergrijzing). Hoewel de sportdeelname in Limburg tussen 2007 en 2013 redelijk constant was, laat 2014 een stijging in de sportdeelname zien. Zoals hierboven al is aangegeven, is op dit moment nog niet te zeggen of dit een trendbreuk is, maar het geeft perspectief dat de verwachte daling in de sportdeelname door gericht doelgroepenbeleid mogelijk in een stijging kan worden omgebogen, althans in relatieve zin. Het feit dat de Limburgse bevolking (6-79 jaar) tussen 2014 en 2028 met bijna vier procent krimpt, heeft in absolute zin wel een aanzienlijke impact. De verwachting is dat het aantal sporters tussen 2013/2014 en 2028 met 62.100 zal afnemen. Dit heeft gevolgen voor het gebruik van de sportaccommodaties in Limburg.

Als we ervan uitgaan dat de sportpatronen niet veranderen, zal een afname van het absolute aantal sporters resulteren in onderbezetting van sportaccommodaties.

Stimuleren van de sportdeelname en verbreden van doelgroepen

Demografische voorspellingen zijn doorgaans robuust, dus vanuit dat perspectief is de kans groot dat het aantal sporters zal afnemen. Maar betekent dit dat de uitkomsten al van tevoren vast staan? Zeker niet, want de demografische veranderingen bieden ook kansen. De overheid heeft niet of nauwelijks invloed op ontgroening en vergrijzing, maar zij kan de sportdeelname bij bepaalde doelgroepen (jeugd, ouderen, mensen met een beperking en mensen met een laag besteedbaar inkomen) wel stimuleren, waarbij rekening wordt gehouden met de restricties die elke levensfase kenmerkt (transities op het vlak van school, studie, werk, gezin, gezondheid, etc.). Vooral de beperkte sportdeelname van ouderen en lage inkomensgroepen springen in het oog. Om deze groepen te binden lijkt bij uitstek een rol weggelegd voor gemeenten en de georganiseerde sport. Met het oog op de vergrijzing en de toename van mensen in armoede is dit ook een in omvang toenemende groep. Juist voor hen is sporten niet alleen belangrijk vanwege de positieve effecten op de gezondheid, maar vooral ook vanwege de kansen die sporten biedt voor het opdoen van nieuwe sociale contacten.
Verder blijft het uiteraard van belang om kinderen te stimuleren te gaan sporten, want dat verhoogt de kans dat zij ook op latere leeftijd (blijven) sporten.

De gemeente hoeft de uitdaging niet alleen aan te gaan. Sportverenigingen vormen een goede partner om het sportstimuleringsbeleid handen en voeten te geven. Zij ontvangen directe en indirecte gemeentelijke subsidie, zoals een korting op de huur van sportaccommodaties. Als tegenprestatie kan van hen worden verwacht dat zij ervoor open staan (nog) meer invulling te geven aan hun maatschappelijke rol. Hun activiteiten dienen niet alleen voor bestaande leden, maar ook voor niet-leden toegankelijk te zijn. Een deel van de niet-leden zou in de toekomst overigens best wel eens lid kunnen worden en dat is een argument dat verenigingen aanspreekt. Dit alles vraagt om een open houding van de verenigingen en vereist kwaliteiten die niet per definitie binnen het clubkader aanwezig zijn. Met een passende ondersteuning van de overheid – bijvoorbeeld door de inzet van buurtsportcoaches – kunnen verenigingen slagen om zich (nog) sterker aan de buurt te binden. Vanuit de gemeente is dit van belang omdat meer verenigingsleden overwegend ook tot meer accommodatiegebruikers leidt, waardoor exploitatietekorten op sportaccommodaties beperkt blijven. Daarnaast blijven mensen overwegend langer sporten als ze dit in groepsverband bij een sportvereniging doen. Vanuit sportverenigingen is er ook een belang om hun eigen positie te versterken. Ook zij gaan de gevolgen van de krimp en vergrijzing voelen en zullen het aantal leden af zien nemen als ze geen actie ondernemen. Om als sportvereniging in krimpgebieden te blijven bestaan, is het van groot belang dat de verenigingen aansluiting blijven houden bij de gemeenschap en in weten te spelen op de wensen en behoeften van de inwoners (Hoekman, Bulsink & Van Kalmthout, 2015)[8]. Deze wensen en behoeften kunnen door de verandering in de populatie verschuiven en daarmee anders zijn dan pakweg twintig jaar geleden. In de praktijk betekent dit dat verenigingen meer aanbod moeten ontwikkelen voor ouderen en zich nadrukkelijker moeten profileren als buurthuis en ontmoetingsplek voor alle groepen in de samenleving. Daarnaast moeten verenigingen met andere organisaties in de kern of gemeente gaan

[8] Hoekman, R., Bulsink, A. & Van Kalmthout, J. (2015). Sportverenigingen in krimpkernen. Het belang van sportverenigingen voor de leefbaarheid in krimpkernen. Utrecht: Mulier Instituut.

samenwerken. Daarbij gaat het niet alleen om samenwerking met onderwijs, maar juist ook om verbindingen met andere organisaties.
Dit neemt niet weg dat samenwerking met onderwijsorganisaties van groot belang is voor de sportdeelname van kinderen. Want als verenigingen sportaanbod verzorgen tijdens reguliere lessen bewegingsonderwijs worden alle kinderen bereikt en dat is bijzonder waardevol. Bij buitenschoolse sportactiviteiten blijkt dat vooral de reeds sportende kinderen meedoen. Van der Werff, Wisse en Stuij (2012)[9] beschrijven welke factoren de samenwerking tussen sportverenigingen en scholen versterken. Een van de belangrijkste factoren is een intermediair die verbindt, coördineert en organiseert, een rol die een buurtsportcoach op het lijf is geschreven.
Ook zonder overheidsbemoeienis zullen de meeste sportverenigingen zich wel blijven richten op de schoolgaande jeugd, een doelgroep die voor hen bekend is en redelijk eenvoudig is om te werven. De overheid kan bij verenigingen een beroep doen op hun maatschappelijke verantwoordelijkheid en hen stimuleren om hun pijlen ook te richten op doelgroepen waarvoor net wat meer energie nodig is om die (frequenter) aan het sporten en bewegen te krijgen, zoals ouderen, mensen met een beperking en lage inkomensgroepen. Dit kan aantrekkelijk worden gemaakt door het subsidiesysteem anders in te richten, waarbij meer aandacht is voor de maatschappelijke inzet van de sportverenigingen, maar ook door duidelijk te maken wat de meerwaarde is van het aanspreken van nieuwe doelgroepen voor het toekomstperspectief van de sportverenigingen in een veranderende samenleving. Daarbij kan de gemeente zelf met de inzet van buurtsportcoaches of het mobiliseren van welzijns- en gezondheidsorganisaties ook nog een bijdrage leveren. Een evaluatie van de inzet van de buurtsportcoaches in de afgelopen jaren (Pulles et al., 2014)[10] laat zien dat deze groep van duidelijke meerwaarde is op lokaal niveau waar het gaat om samen brengen van partijen, ontwikkelen van nieuw sportaanbod, nieuwe doelgroepen kennis laten maken met sport en het versterken van verenigingen. Het is in dit kader een geruststellende gedachte dat de stimuleringsregeling voor buurtsportcoaches is verlengd en uitgebreid, zodat gemeenten met behulp van de inzet van buursportcoaches van toegevoegde waarde kunnen blijven en samenwerking kunnen blijven aanjagen tussen lokale partijen ten dienste van sportstimulering.

Visie op sportaccommodaties

Veel sportaccommodaties worden als een basisvoorziening in een gemeente beschouwd en veranderingen in het aanbod zijn daarom niet alleen een resultante van ontwikkelingen in vraag en aanbod, maar vooral van keuzes van de regionale en lokale politiek. Dat is met name herkenbaar bij zwembaden, de duurste sportvoorziening op de gemeentelijke begroting. 45 procent van de Nederlanders van 15-80 jaar vindt dat een zwembad hoort tot de drie belangrijkste basisvoorzieningen die door een gemeente worden ondersteund (Van der Werff en Breedveld (red.), 2013)[11]. Bij sluiting van

[9] Werff, H. van der, Wisse, E. & Stuij, M. (2012). Sport en onderwijs verbonden. Kwalitatief verdiepend onderzoek naar succesfactoren in de samenwerking tussen sportverenigingen en scholen. Utrecht: Mulier Instituut.

[10] Pulles, I., Leijenhorst, M., Reijgersberg, N., Hilhorst, J., Lindert, C. van (2014). Verdiepingsonderzoek buurtsportcoaches 2014 : verbreding en structurele samenwerking : verdiepingsonderzoek naar processen en ervaren opbrengsten van de inzet van buurtsportcoaches op lokaal niveau. Utrecht/Ede: Mulier Instituut/Kennispraktijk.

[11] Werff, H. van der, Breedveld, K. (2013). Zwemmen in Nederland. De zwemsport in al zijn facetten nader belicht. Utrecht/Nieuwegein: Mulier Instituut/Arko Sports Media.

een zwembad komt vaak vanuit de burgers een sterke lokale tegenstroom op gang. Toch zal de overheid bij een dalende vraag naar sportaccommodaties en tegen een achtergrond van een recessie genoodzaakt zijn om keuzes te maken. Dit geldt zeker ook voor zwembaden, gelet op de constatering dat de belangstelling voor zwemmen in Limburg terugloopt.

Niet alleen zwemmen heeft te maken met een daling in de sportdeelname. De verwachting is dat tussen 2014 en 2016 het aantal sporters in Limburg met 1 procent afneemt en tot 2028 met 9 procent. Deze daling is sterker in Parkstad, Westelijke Mijnstreek en Maastricht en Mergelland dan in Midden-Limburg en Noord-Limburg. Het gebruik van de verschillende soorten accommodaties daalt ook tot 2028: openbare ruimte -10 procent, sporthallen/-zalen en zwembaden -11 procent, fitnesscentra -12 procent en sportvelden -14 procent. In Parkstad en Westelijke Mijnstreek zal de daling vermoedelijk verhoudingsgewijs het sterkst zijn (gemiddeld -15%). Uitgaande van een gelijke gemiddelde bezetting worden hierdoor zes openbare, overdekte zwembaden, 21 fitnesscentra en twintig sporthallen/sportzalen overbodig. Dat betekent niet per definitie dat al deze accommodaties moeten sluiten. Voor overheidsbestuurders zijn bijvoorbeeld ook leefbaarheid in een wijk of gemeente een belangrijk criterium. De genoemde cijfers geven wel aan dat er keuzes moeten worden gemaakt. In sommige gevallen kan de sluiting ook meer natuurlijk verlopen doordat onderwijslocaties sluiten als gevolg van de krimp en vergrijzing en bijbehorende accommodaties voor bewegingsonderwijs ook niet langer nodig zijn. Desalniettemin doen gemeenten er goed aan om te bezien wat de huidige en toekomstige behoefte aan sportaccommodaties is, gegeven de bevolkingsontwikkeling, trends en ontwikkelingen in de eigen gemeente, om op basis daarvan toekomstbestendig accommodatiebeleid te ontwikkelen. Daarbij zullen de meeste gemeenten tot de conclusie komen dat het in stand houden van alle accommodaties tot leegstand zal leiden en dat het daarmee noodzaak is heldere keuzes te maken over wat nog wel te financieren is en wat niet meer. Daarbij spelen uiteraard ook thema's als multifunctionaliteit en leefbaarheid een rol om te bepalen waar instandhouding of investeringen in accommodaties legitiem en opportuun zijn. Want zeker in krimpgebieden zijn sportaccommodaties maatschappelijk van groot belang als veelal laatste overgebleven ontmoetingsplek na het verdwijnen van winkels en schoolvoorzieningen (Hoekman, Bulsink & Van Kalmthout, 2015)[12].

Fitnesscentra vormen een aparte categorie sportaccommodaties. Zij horen tot het commerciële aanbod en daarom zal de overheid terughoudend zijn om voor dergelijke accommodaties beleid uit te zetten. Dit betekent echter niet dat fitnesscentra geen plaats zouden kunnen hebben binnen het sportbeleid. Fitness staat immers op nummer 1 in de top 10 van meest beoefende sporten (zie tabel 2.5). Waar het kader bij verenigingen veelal bestaat uit vrijwilligers, werken bij fitnescentra betaalde krachten, bijvoorbeeld gespecialiseerde instructeurs. De daarmee gepaard gaande professionaliteit biedt nieuwe perspectieven. Door meer marktgericht te denken – iets wat bij de overheid en verenigingen beduidend minder het geval is – kunnen mogelijk nieuwe vormen van sportaanbod ontstaan. Tenminste, als de fitnessbedrijven er ook (financieel) wijzer van kunnen worden. Samenwerking tussen fitnesscentra, overheid, lokale sportverenigingen en scholen biedt zeker mogelijkheden om doelgroepen waar de sportdeelname laag is te stimuleren meer en/of frequenter te sporten en te bewegen. Daarnaast is het goed te constateren dat met gericht en doelgroep specifiek aanbod de fitnesssector zich blijft

[12] Hoekman, R., Bulsink, A. & Van Kalmthout, J. (2015). Sportverenigingen in krimpkernen. Het belang van sportverenigingen voor de leefbaarheid in krimpkernen. Utrecht: Mulier Instituut.

ontwikkelen. Dit biedt een hoopvol perspectief voor verenigingen die met nieuw aanbod nieuwe doelgroepen willen aanspreken.

Als laatste staan we stil bij de informele openbare ruimte, dat op de keper beschouwd geen echte sportaccommodatie is. Sporten in de informele openbare ruimte betreft meestal niet het hoofdgebruik maar medegebruik. Desalniettemin is juist deze informele ruimte van groot belang voor sporten (en bewegen). Wandelen, hardlopen en fietsen – alle drie sporten hoog in de top 10 van meest beoefende sporten - kunnen niet zonder de informele ruimte. Daarnaast zijn het vooral de oudere leeftijdsgroepen die voor sportbeoefening gebruik maken van de openbare ruimte. Hier liggen dus terdege kansen voor gemeenten om meer mensen in beweging te brengen door de openbare ruimte sportiever te maken. Bijkomend voordeel is dat het hier goedkope ruimte betreft. De benodigde investeringen in de openbare ruimte zijn namelijk in de regel geringer dan de exploitatietekorten die bij de gemeentelijke sportaccommodaties bestaan.

Tot slot

Met de voortdurende demografische verschuiving en krimp blijven het uitdagende tijden voor de provincie Limburg. Provincie, gemeenten, sportaanbieders en andere partijen zullen mee moeten bewegen met deze veranderingen en aansluiting blijven houden bij de wensen en behoeften van de gemeenschap. Tot op heden lijken de partijen daar goed in te slagen. De sportdeelname is op niveau en laat een stabiel patroon zien. Limburg doet wat sportdeelname betreft niet onder voor de rest van Nederland en dat stemt positief. Dit neemt niet weg dat een kritische blik op het benodigde voorzieningenniveau gewenst blijft om vanuit accommodatieperspectief de aansluiting te blijven houden bij de veranderende samenleving en de huidige financiële realiteit. Vanuit het perspectief van de sportaanbieder is een open houding en verbreding van het aanbod aan te bevelen om het bestaansrecht te vergroten en stand te kunnen houden in gebieden waar de krimp en de vergrijzing toeslaat. Verenigingen zijn daarbij zeker gebaat bij ondersteuning door de gemeente, bijvoorbeeld door de inzet van buurtsportcoaches, om hun rol lokaal beter op te pakken en optimaal bij te dragen aan de doelen die een gemeente op het terrein van sport heeft geformuleerd. Samenwerking, een open houding en realisme zijn daarmee de sleutelbegrippen voor de komende jaren om sport in Limburg hoog in het vaandel te houden.

Herculesplein 269 | 3584 AA Utrecht | Postbus 85445 | 3508 AK Utrecht
T +31 (0)30 721 02 20 | info@mulierinstituut.nl | www.mulierinstituut.nl